liku ekspeditsiooni liikmena, siis Vene põllutööministeeriumi vanema eriteadlasena kalanduse alal ja peale 1917. a. märtsi revolutsiooni ministeeriumi nõunikuna. Varssi selle järel korraldas ta ühes mitme nimeka vene eriteadlasega Põhja-Jäämerel rakendusteadusl. mereuurimise ekspeditsiooni, olles selle abijuhataja. Eesti iseseisvuse saabumisel oli ta Arhangelski eesti rahvuskomitee esimees ja määrati hiljemini Eesti Ajut. Valitsuse esindajaks Põhja-Venemaal A. 1920 siirdus W. Eestisse ja asus siin tegevust oma erialal, asutades a. 1920 ajakirja »Kalaasjandus«, mille toimetajaks ja hiljemini ka väljaandjaks ta oli 1926. a.-ni, korraldades üleriiklikke kalameeste kongresse ja kalameeste üleriikl. esindust, töötades juhatajana ja eriainete õpetajana kalandusinstruktorite ettevalmistamise kursustel jne. Politilisest tegevusest on W. osa võtnud rahvusvabameelsete partei ühe asutajana koos J. Pitka'ga (vt.) (1923) ja selle partei tegelasena, II Riigikogu liikmena ja aa. 1925—26 kaubandustööstusministrina J. Teemandi (vt.) valitsuses. A.-st 1927 on ta toiminud Eesti aupeakonsulina Kreekas. — Oma erialal on W. kutsutud eksperdina teotsema teistelgi mail ja väliskaastööliseks olnud eesti ja enne maailmasõda vene lehtedes, viimastes korduvalt Eesti olusid käsitledes. Tema sulest on ilmunud mitu Vene kala- ja meriasjandust käsitlevat pikemat teost ja hulk vähemaid erialalisi kirjutisi mitmes Euroopa ja Ameerika eriajakirjas.

Isikl. j. m. saadud andmed. *T.*

VEILER, Aleksander, ajakirjanik, ärimees, politiline tegelane, sünd. 4. III 1887 Kose klk.-s mõisaaedniku pojana, õppis Tallinna linnakoolis ja töötas selle lõpetamise järel a. 1902 mõned aa. töökodades ja vabrikuis rauatreialina ja mehaanikuna, võttes osa tööliskliikumisest ja a. 1909 tööliste ajakirja »Töö« toimetamisest. »Tallinna Teataja« asutamise järel a. 1909 astus V. selle toimetusse päevauudiste osakonda. Aa. 1914 17 töötas ta samal alal »Päevalehe« toimetuses. 1917. a. revolutsiooni järel oli V. mõne aja Järvamaa komissariks ja selle järel Järvamaa esindajaks Ajut. Maanõukogus Enamlaste ja okupatsiooniajal võttis V. osa põrandaalusest iseseisvusliikumise tööst, hoolitsedes m. s. Eesti Ajutisele Valitsusele informatsiooni hankimise eest. 1918. a. lõpul oli V. Järvamaa kaitsepataljoni organiseerijaid ja võttis osa Vabadussõjast. Samal ajal asutas ta ühes J. Luiga, K. Koniku (vt. neid) ja teistega päevalehe »Vaba Maa« ja samanimelise kirjastus- ja trükitööstus-osaühingu. Aa. 1919 23 oli V. Asutava Kogu ja I Riigikogu ja a.-st 1926 III Riigikogu liikmeks tööerakonna esindajana. A. 1922 asutas ta kergesisulise ajaviite nädallehe »Esmaspäeva« ja a. 1923 samuti kergesisulise ajakirja »Ronk«, milledele tal õnnestus kindlustada võrdlemisi suure leviku, eriti vähemarenenud maitsega lugejakonnas Viimaseil aa. on V. osa võtnud mitmesuguseist teistestki ärilistest ja kutsehuvilistest üritustest, olles m. s. osaüh. »Rahvaülikooli« ja »Bibliofiili« esimees ja Trükitöösturite ühingu ning Eesti raamatukauplejate ja kirjastajate liidu abiesimees. V. on teotsenud ka mitmetes Tallinna seltsides, m. s. Tallinna Käsitööliste Abiandmise Seltsis. Tema sulest on Ali Metallitöölise varjunime all ilmunud brošüür »Inglise tööline enne ja nüüd« (Tallinna, i. a.). Aa. 1927 28 äratas suurt tähelepanu V.-i vastu päevalehes »Rahva Sõna« tõstetud süüdistus, nagu oleks V. Vene ajal seisnud salase agendina sandarmivalitsuse teenistuses, missugune süüdistus aga V.-i algatatud kohtuprotsessi (1927—29) kestes ei tõestunud.

Isikl. j. m. saadud andmed. *T.*

WEITZENBERG, Juhan, luuletaja, sünd. 10. VII 1838 Kanepi klk. Erastvere v. popsi pojana, õppis Kanepi klk.-koolis ja aa. 1850 54 Tartu kreiskoolis, mille lõpetamise järel oli aa. 1855 57 kooliõpetajaks Tormas ja 1858—61 mõisa- ja vallakirjutajaks Alatskivil. 1861. a.-st alates toimis ta laekahoidjana D. V. Sinovjev'i vabrikus Narvas. Oma ameti kõrval õppis W. püsivalt edasi, erilist huvi tundes ajaloo, võõraste keelte ning täheteaduse vastu, ja võttis ette reisusid Saksamaal, Šveitsis ja Austrias, hiljemini Rootsis ja Soomes. Ta suri 21. X 1878 Narvas. — W.-i sulest on pärit omal ajal tuntuks saanud satiiriline »Wana hopmani Nutu-Laul Moisawalitsust käest ära andes« (anon., Tartu, 1864), milles lastakse selleaja mõisniku käsilast opmani sotsiaalpolitiliste uuenduste tagajärjel muutunud olukorda taga nutta, ja laul »Tõnnis Laks ehk Eestlase issama« (anon., Perno Post. 1862, nr. 41), milles kirjeldatakse Venemaale suurte lootustega väljarännanu pettumusi ja viletsusi. Olles kahtlemata andekas, kuid ilma põhjalikuma ning süstemaatilise hariduseta ja eraldatud teistest silmapaistvamaist kaasaeglasist, ei suutnud W. saavutada neid tagajärgi, milledeks temal vahest olidki loomupärased eeldused.

K a m p m a n n, Peaj. II II, 64; G. M (a s i k), J. W. (EÜS-i alb. IV, 1899, lk. 114 57); A. J ü r g e n s t e i n, Üks unustusesse jäänud Eesti luuletaja (Isamaa kalender 1892, lk. 141—50). *M. L.*

WEIZENBERG, August Ludwig, kujur, sünd. 25. III 1837 Võrumaal Erastvere v. Ritsiku kõrtsi pidaja (1842. a.-st kingsepp ja Jaani-Mihkli kohakese omanik lähedases Naha külas) pojana, astus 9-aastaselt Ka-